

Проектът за нова енергийна стратегия не е добър, необходимо е да се доработи

КНСБ има редица забележки към изготвения проект на „Стратегия за устойчиво енергийно развитие на България до 2030 г. с хоризонт до 2050 г.“. Според нас той не е добър и е необходимо да се доработи. Това каза президентът на конфедерацията Пламен Димитров на пресконференция днес, на която бе представено становище на КНСБ по документа. Димитров определи ситуацията в сектора като критична и посочи петте основни проблема, които конфедерацията вижда в проекта на енергийна стратегия:

- Силно пожелателният характер на документа;
- Липса на критичен анализ на опита от приложение на мерките в рамките на досегашната стратегията до 2020 година;
- Липса на икономически анализ за обосноваване на реалистичността на заявените намерения, особено в областта на генериращите мощности и големите инфраструктурни обекти с национално финансиране;
- Приложението на политиките се обвързва основно с финансиране по европейски фондове, но не личи да се отчитат специфичните изисквания към този финансов източник;
- Липсва визия за управление на държавната собственост в сектор Енергетика, а натрупаните проблеми там са съществени.

В стратегията практически липсват сценарии, а посочените два – „съществуващи политики и мерки“ и „с допълнителни политики и мерки“ са твърде близки по резултат към 2030 и не отразяват възможното развитие. Следва да се отбележи, че сценариите не са прогнози за това, което може да се случи, или за това, което някой би имал желание да стане. Сценариите преди всичко следва да помагат за илюстриране на диапазона на възможните резултати през следващите тридесет години, и съответно да обосноват предлаганите политики, се казва в становището на КНСБ.

В него е посочено още, че Европейският парламент и Европейската комисия работят усилено за реализация на сценария на „Бързия преход“, чрез въвеждане на редица политически мерки, водещи до значително увеличение на цените на въглеродните емисии, но и подкрепян от целевите индустриални мерки. България не разглежда такъв сценарий и не е подготвена за него. В Стратегията ясно се очертава битуващото у нас очакване, че европейският енергиен план няма да се реализира към 2025 година или че ще бъде изоставен. Стъпвайки на тази изчаквателна политика България не оценява реалния ефект от развитието на сценарий с бърз преход, и не се готви за реакция при негативно развитие на пазарната среда, водещо до пагубно въздействие върху ключова национална инфраструктура. Пламен Димитров посочи, че стратегията има дори елементи на розовост, но не и развит катастрофичен сценарий, а аварияен план е необходимо да бъде изготвен предвид натрупаните проблеми, рисковете за реализация на проекта АЕЦ "Белене".

Димитров посочи и конкретните предложения на КНСБ. Конфедерацията предлага да се заложат комплексни решения с използване на европейско финансиране. "Стратегията за развитие на енергийния сектор у нас трябва да се основава на предложения за осигуряване на устойчива заетост и ръст на доходите в България. Това може да се постигне чрез комплексен подход за използване на собствени финансови ресурси и разполагаемите фондове на ЕС за развитие на съществуващи или създаване на нови вериги на добавена стойност у нас", се казва в позицията на конфедерацията. За целта при използване на евро средства или бюджетни за нови енергийни производства да се залага изискване, така че всяко проектни предложение да съдържа оценка за осигурената устойчива заетост в производствената верига, като се финансират онези предложения, които имат най-висок процент на местната заетост.

КНСБ предлага още да се създаде държавна търговска компания за електроенергия или да се развие държавната петролна компания, като обхване пазара за газ и ток, с основна цел предоставяне на услуги на ниско напрежение и за бита на свободен пазар.

Също така е необходимо развитие на програмите за подобряване на сградния фонд, но при допускане на съучастие, което е сведено до минимум само за нуждаещи се хора; реализация на програмите за енергийна ефективност и внедряване на ВЕИ, приложими за обществени сгради, при доказване на местно участие във веригата на доставки и суровини над 50%; успоредно развитие на инфраструктура за електромобилност и подпомагане за индустриално производство на батерии и електрически компоненти.

В сектор Енергетика е задължително държавата да посочи ясно инструментите за осигуряване сигурността на енергийните доставки. За осигуряване сигурността на доставките се реализират редица инфраструктурни проекти, но и се посочват технологични решения за системно балансиране. Такива решения се разглеждат в 10-годишния план на ЕСО и следва да бъдат отчетени в Стратегията с конкретни задачи и срокове, включително:

- Изграждане на високоенергийни акумулиращи системи: определяне на предпочитани площадки за разполагане, възлагане на задача за проектно развитие и ориентиране към фондове на ЕС;
- Изграждане на пилотна инсталация на водородно гориво – ангажиране с подпомагане на национална научна база, определяне на предпочитани площадки за разполагане, възлагане на задача за проектно развитие и ориентиране към фондове на ЕС;
- Развитие на хидроенергийния потенциал у нас с акцент върху хидроакумулирането – обвързване на дейностите по управление на водите с решаване на енергийните нужди на страната;
- Компенсиране на липсата на собствени находища на природен газ с развитие на газохранилища е обещаваща концепция, която трябва да бъде развита с ясен ангажимент по отношение на наши находища с изчерпан добивен капацитет.

Димитров посочи, че държавата трябва да има ясен стратегически план за развитие на базови мощности. В Плана за действие за изпълнение на т. II. Енергетика от Националното тристранно споразумение е посочено, че до средата на 2021 въпросите за нови мощности следва да се обсъдят. Рискът от икономическо отпадане на електроенергийни производства изисква разработване на алтернативи за развитие на сектора, без да се допуска траен недостиг или зависимост от външни доставки на електрическа енергия.

Председателят на Федерацията на независимите синдикати на миньорите Валентин Вълчев подчерта, че конкретно за комплекса "Марица Изток" е необходимо да има ясна визия и за целта до края на тази година трябва да се изготви 5-годишна програма за развитието му. Федерацията настоява европейският консултант, който ще изготви регионалния план за Стара Загора, да се срещне със синдикатите в комплекса, както и в него да се поставят основите на търговски дружества, които да управляват всички нови дейности и да са основен бенефициент по линия на Фонда за справедлив преход.

През 2025 г. въглищните централи ще са силно затруднени да функционират и сами ще спрат работа, тъй като електроенергията им ще стане непроданаема, коментира и председателят на Независимата синдикална федерация на енергетиците в България Божидар Митев. Той призова в стратегията да бъдат развити конкретни пътища и цели, тъй като прогнозата на експертите е, че след 2025 г. страната ни ще е в тотален недостиг на енергия. От стратегията лъха неоправдан оптимизъм, в нея няма нищо конкретно, а само пожелателен тон, каза още Митев.

Становището на КНСБ по енергийната стратегия е изпратено до премиера Бойко Борисов, вицепремиерът Томислав Дончев, министърът на енергетиката Теменужка Петкова, председателят на Народното събрание Цвета Караянчева и председателя на комисията по енергетика в парламента Валентин Николов.